A BÍRÓSÁG ÍTÉLETE (harmadik tanács)

2017. január 25.[1]

„Előzetes döntéshozatal — Büntetőügyekben folytatott rendőrségi és igazságügyi együttműködés — 2002/584/IB kerethatározat — Európai elfogatóparancs — 23. cikk — A keresett személy átadásának határideje — Új átadási időpontban való többszöri megállapodás lehetősége — A keresett személynek az átadásával szembeni ellenállása — Vis maior”

A C-640/15. sz. ügyben,

az EUMSZ 267. cikk alapján benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem tárgyában, amelyet a Court of Appeal (fellebbviteli bíróság, Írország) a Bírósághoz 2015. december 2-án érkezett, 2015. november 24-i határozatával terjesztett elő az előtte a

Tomas Vilkas

ellen kibocsátott európai elfogatóparancs végrehajtása tárgyában folyamatban lévő eljárásban,

A BÍRÓSÁG (harmadik tanács),

tagjai: L. Bay Larsen tanácselnök (előadó), M. Vilaras, J. Malenovský, M. Safjan és D. Šváby bírák,

főtanácsnok: M. Bobek,

hivatalvezető: L. Hewlett főtanácsos,

tekintettel az írásbeli szakaszra és a 2016. július 20-i tárgyalásra,

figyelembe véve a következők által előterjesztett észrevételeket:

– T. Vilkas képviseletében M. Kelly QC, M. Lynam BL, B. Coveney, J. Wood és T. Horan solicitors,

– Írország képviseletében E. Creedon, D. Curley és E. Pearson, meghatalmazotti minőségben, segítőik: S. Stack SC és J. Benson BL,

– a francia kormány képviseletében D. Colas és F.-X. Bréchot, meghatalmazotti minőségben,

– a litván kormány képviseletében D. Kriaučiūnas, R. Krasuckaitė és J. Nasutavičienė, meghatalmazotti minőségben,

– az osztrák kormány képviseletében C. Pesendorfer, meghatalmazotti minőségben,

– a lengyel kormány képviseletében B. Majczyna, meghatalmazotti minőségben,

1 — * Az eljárás nyelve: angol.

– az Egyesült Királyság Kormánya képviseletében S. Brandon, meghatalmazotti minőségben, segítője: J. Holmes barrister,

– az Európai Bizottság képviseletében R. Troosters és S. Grünheid, meghatalmazotti minőségben,

a főtanácsnok indítványának a 2016. október 27-i tárgyaláson történt meghallgatását követően,

meghozta a következő

Ítéletet

1 Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem a 2009. február 26-i 2009/299/IB tanácsi kerethatározattal (HL 2009. L 81., 24. o.) módosított, az európai elfogatóparancsról és a tagállamok közötti átadási eljárásokról szóló, 2002. június 13-i 2002/584/IB tanácsi kerethatározat (HL 2002. L 190., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 19. fejezet, 6. kötet, 34. o.; a továbbiakban: kerethatározat) 23. cikkének az értelmezésére irányul.

2 Ezt a kérelmet a Tomas Vilkas ellen egy litván bíróság által kibocsátott európai elfogatóparancsok Írországban való végrehajtásának keretében terjesztették elő.

Jogi háttér

Az uniós jog

Az egyszerűsített kiadatási eljárásról szóló egyezmény

3 Az Európai Unióról szóló szerződés K.3. cikke alapján, az Európai Unió tagállamai közötti egyszerűsített kiadatási eljárásról szóló, 1995. március 10-én aláírt egyezmény (HL 1995. C 78., 2. o.; magyar nyelvű különkiadás 19. fejezet, 8. kötet, 3. o., a továbbiakban: az egyszerűsített kiadatási eljárásról szóló egyezmény) 11. cikkének (3) bekezdése a következőképpen rendelkezik:

„Amennyiben a személynek az […] előírt határidőn belül történő átadását *vis maior* akadályozza meg, úgy [az] illetékes hatóság tájékoztatja erről a másik hatóságot. A két hatóság új átadási időpontról állapodik meg. Ez utóbbi esetben az átadásra az egyeztetett új időponttól számított 20 napon belül kerül sor. Amennyiben az érintett személyt ezen időtartam lejártát követően is fogva tartják még, úgy őt szabadon kell bocsátani.”

A kerethatározat

4 A kerethatározat (5) és (7) preambulumbekezdése a következőképpen szól:

„(5) Az Uniónak abból a kitűzött céljából, hogy a szabadság, a biztonság és a jog érvényesülésének térségévé váljon, következik a tagállamok közötti kiadatás eltörlése és annak az igazságügyi hatóságok közötti átadási rendszerrel való felváltása. Emellett az elítéltek vagy gyanúsítottak – büntetőítélet végrehajtása vagy büntetőeljárás lefolytatása céljából történő – átadásának új, egyszerűsített rendszerének bevezetése lehetővé teszi a jelenlegi kiadatási eljárások bonyolultságának és a jelenlegi kiadatási eljárásokban rejlő késlekedés kockázatának a megszüntetését is. A tagállamok között mindeddig irányadó hagyományos együttműködési kapcsolatokat a szabadság, a biztonság és a jog érvényesülésének térségében a büntetőügyekben hozott bírósági határozatok szabad mozgásán nyugvó rendszernek kell felváltania mind az ítélethozatal előtti, mind az azt követő szakaszban.

[…]

(7) Mivel az 1957. december 13-i európai kiadatási egyezményre épülő többoldalú kiadatási rendszer felváltását a tagállamok egyoldalúan eljárva nem képesek kielégítően megvalósítani, és e cél – nagyságát és hatásait tekintve – az Unió szintjén jobban megvalósítható, a Tanács az [EUSZ] 2. cikkében és az [EK] 5. cikkében foglalt szubszidiaritás elvével összhangban intézkedéseket fogadhat el. Az arányosság elvének megfelelően, amelyet az utóbbi cikk rögzít, ez a kerethatározat nem lép túl az e cél megvalósításához szükséges mértéken.”

5 A kerethatározatnak „Az európai elfogatóparancs meghatározása és végrehajtásának kötelezettsége” című 1. cikke (1) és (2) bekezdése a következőképpen rendelkezik:

„(1) Az európai elfogatóparancs egy tagállamban kibocsátott igazságügyi hatósági határozat, amely azt a célt szolgálja, hogy egy másik tagállam a büntetőeljárás lefolytatása, szabadságvesztés-büntetés, illetve szabadságelvonással járó intézkedés végrehajtása végett a keresett személyt elfogja és átadja.

(2) A tagállamok minden európai elfogatóparancsot a kölcsönös elismerés elve alapján és e kerethatározat rendelkezéseinek megfelelően hajtanak végre.”

6 A kerethatározatnak „A személy fogva tartása” című 12. cikke a következőket mondja ki:

„Ha egy személyt európai elfogatóparancs alapján fognak el, a végrehajtó igazságügyi hatóság dönt arról, hogy a keresett személyt a végrehajtó tagállam jogával összhangban továbbra is fogva tartják-e. A végrehajtó tagállam belső jogának megfelelően a személyt ideiglenesen bármikor szabadon lehet bocsátani, feltéve hogy ezen tagállam illetékes hatósága minden szükségesnek ítélt intézkedést megtesz a keresett személy szökésének megakadályozása érdekében.”

7 A kerethatározat 15. cikkének (1) bekezdése a következőket mondja ki:

„Az érintett személy átadásáról az e kerethatározatban előírt határidőkön belül és feltételek mellett a végrehajtó igazságügyi hatóság határoz.”

8 A kerethatározatnak „A személy átadásának határideje” című 23. cikke értelmében:

„(1) A keresett személyt a lehető leghamarabb – az érintett hatóságok megállapodása szerinti időpontban – átadják.

(2) A személyt legkésőbb az európai elfogatóparancs végrehajtásáról szóló végleges határozatot követő 10 napon belül át kell adni.

(3) Ha a keresett személy átadása a (2) bekezdésben előírt határidőn belül a tagállamok bármelyikének hatókörén kívül eső elháríthatatlan akadály miatt nem lehetséges, a végrehajtó és a kibocsátó igazságügyi hatóság haladéktalanul felveszi a kapcsolatot és új átadási időpontban egyeznek meg. Ebben az esetben az átadásra az e megállapodás szerinti új időpontot követő 10 napon belül kerül sor.

(4) Az átadás kivételesen ideiglenesen felfüggeszthető súlyos emberiességi okokból, például akkor, ha megalapozottan feltételezhető, hogy a végrehajtása nyilvánvalóan veszélyeztetné a keresett személy életét vagy egészségét. Az európai elfogatóparancsot végre kell hajtani, amint ezek az okok megszűntek. A végrehajtó igazságügyi hatóság erről haladéktalanul tájékoztatja a kibocsátó igazságügyi hatóságot, és új átadási időpontban egyeznek meg. Ebben az esetben az átadásra az e megállapodás szerinti új időpontot követő 10 napon belül kerül sor.

(5) Ha az érintett személy a (2)–(4) bekezdésben említett határidők lejárta után még mindig fogva van, szabadon kell bocsátani.”

Az ír jog

9 A 2003. évi European Arrest Warrant Act (az európai elfogatóparancsról szóló törvény) alapeljárásban alkalmazandó változata 16. szakaszának (1) és (2) bekezdése szabályozza az európai elfogatóparanccsal érintett személyek átadását elrendelő határozatok High Court (felsőbíróság, Írország) általi elfogadását.

10 E törvény 16. szakasza (3A) bekezdésének előírása szerint azt a személyt, akire ilyen határozat vonatkozik, főszabály szerint legkésőbb a határozat jogerőre emelkedését követő 10 napon belül átadják a kibocsátó tagállamnak.

11 Az említett törvény 16. szakaszának (4) és (5) bekezdése a következőképpen szól:

„(4) Amennyiben a High Court az (1) vagy a (2) bekezdés szerinti határozatot hoz, hacsak nem alkalmazza az átadás 18. szakasz értelmében vett elhalasztását,

[…]

b) elrendeli a személy büntetés-végrehajtási intézetben […] történő fogva tartását a végzés végrehajtásáig 25 napot meg nem haladó időtartamra, és

c) elrendeli, hogy a személyt ismételten a High Court elé kell állítani,
   i. amennyiben az átadására nem került sor a (3A) bekezdés szerinti átadási határidőn belül, e határidő lejártát követően a lehető leghamarabb, vagy
   ii. amennyiben az ír központi hatóság számára úgy tűnik, hogy az állam vagy a kibocsátó állam hatókörén kívül eső elháríthatatlan akadály miatt nem lehetséges a személy i. alpontban hivatkozott határidőn belül történő átadása, annak lejártát megelőzően.

(5) Ha a személy High Court elé állítására a (4) bekezdés c) pontja alapján kerül sor, a High Court:

a) amennyiben megbizonyosodott arról, hogy az állam vagy a kibocsátó állam hatókörén kívül eső elháríthatatlan akadály miatt nem volt lehetséges a személy (3A) bekezdésben hivatkozott határidőn belül történő átadása, vagy adott esetben arra nem fog sor kerülni
   i. a kibocsátó igazságügyi hatóság beleegyezésével új időpontot tűz ki a személy átadására, és
   ii. elrendeli a személy büntetés-végrehajtási intézetben […] történő, az i. alpont szerint meghatározott időpontot követő 10 napot meg nem haladó fogva tartását az átadás megtörténtéig;

illetve

b) bármely más esetben elrendeli a személy szabadon bocsátását.”

Az alapeljárás és az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

12 T. Vilkas ellen egy litván bíróság két európai elfogatóparancsot bocsátott ki.

13 2015. július 9-én a High Court (felsőbíróság) két végzést hozott T. Vilkas litván hatóságoknak való átadására vonatkozóan, amelyek értelmében az átadásra legkésőbb e végzések jogerőre emelkedését követő tíz napon belül, vagyis legkésőbb 2015. augusztus 3-án kerül sor.

14 Az ír hatóságok 2015. július 31-én megkísérelték T. Vilkas litván hatóságoknak való átadását egy menetrend szerinti légi járat igénybevételével. Az érintett ellenállása miatt az átadásra irányuló első kísérlet meghiúsult, mivel a repülőgép kapitánya megtagadta T. Vilkasnak a járatot biztosító járműbe való beszállítását.

15 A High Court (felsőbíróság) ekkor elrendelte, hogy T. Vilkast legkésőbb a 2015. augusztus 6-át követő tíz napon belül adják át a litván hatóságoknak. 2015. augusztus 13-án az érintett magatartása miatt az átadásra irányuló újabb kísérlet is meghiúsult.

16 A Minister for Justice and Equality (igazságügyi és esélyegyenlőségi miniszter, Írország) következésképpen annak engedélyezésére irányuló keresetlevelet nyújtott be a High Court (felsőbíróság) elé, hogy harmadszorra is megkíséreljék T. Vilkas litván hatóságok számára való átadását, ezúttal tengeri és szárazföldi úton. 2015. augusztus 14-én ugyanakkor e bíróság megállapította, hogy nem rendelkezik joghatósággal e keresetlevél elbírálására, és elrendelte T. Vilkas szabadon bocsátását.

17 Ezen ítélettel szemben az igazságügyi és esélyegyenlőségi miniszter fellebbezést nyújtott be a kérdést előterjesztő bírósághoz.

18 E körülmények között a Court of Appeal (fellebbviteli bíróság, Írország) úgy határozott, hogy az eljárást felfüggeszti, és előzetes döntéshozatal céljából a következő kérdéseket terjeszti a Bíróság elé:

„1) A kerethatározat 23. cikke előírja-e, illetve lehetővé teszi-e, hogy új átadási időpontban több alkalommal is megegyezzenek?

2) Amennyiben igen, vonatkozik-e ez az alábbi esetek közül valamelyikre vagy többre: ha a keresett személynek a kerethatározat 23. cikkének (2) bekezdésében előírt határidőn belüli átadása a tagállamok bármelyikének hatókörén kívül eső elháríthatatlan akadály miatt egyszer már meghiúsult, amelynek következtében új átadási időpontban egyeztek meg, és nyilvánvaló, hogy ez az elháríthatatlan akadály

– továbbra is fennáll; vagy

– megszűnt, de ismételten felmerült, vagy

– megszűnt, de más olyan elháríthatatlan akadály merült fel, amely miatt a keresett személynek a fent említett új átadási időpont alapján meghatározott határidőben történő átadása lehetetlenné válik vagy lehetetlenné válhat?”

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésekről

19 Együttesen vizsgálandó kérdéseivel a kérdést előterjesztő bíróság lényegében arra vár választ, hogy a kerethatározat 23. cikkét akképpen kell-e értelmezni, hogy azzal ellentétes, hogy – az alapügyben szereplőhöz hasonló helyzetben – a végrehajtó és a kibocsátó igazságügyi hatóság a kerethatározat 23. cikkének (3) bekezdése alapján új átadási időpontban egyezzen meg, amennyiben a keresett személy ismételt ellenállása megakadályozta az e rendelkezés alapján megállapított első új átadási időpontot követő tíz napon belüli átadását.

20 E tekintetben meg kell jegyezni, hogy a kerethatározat 15. cikkének (1) bekezdése általánosságban úgy rendelkezik, hogy a végrehajtó igazságügyi hatóság „az e kerethatározatban előírt határidőkön belül és feltételek mellett” határoz a keresett személy átadásáról.

21 Ami különösen az átadási eljárás utolsó szakaszát illeti, a kerethatározat 23. cikkének (1) bekezdése előírja, hogy a keresett személyt a lehető leghamarabb – az érintett hatóságok megállapodása szerinti időpontban – át kell adni.

22 Ezt az elvet a kerethatározat 23. cikkének (2) bekezdése pontosítja, amely kimondja, hogy a keresett személyt legkésőbb az európai elfogatóparancs végrehajtásáról szóló végleges határozatot követő 10 napon belül át kell adni.

23 Az uniós jogalkotó ugyanakkor bizonyos eltéréseket engedett e szabály alól annak előírásával, hogy egyrészt az érintett hatóságok a kerethatározat 23. cikkének (3) és (4) bekezdésében meghatározott bizonyos helyzetekben új átadási időpontban egyeznek meg, és másrészt a keresett személy átadására ekkor a megállapodás szerinti új időpontot követő tíz napon belül kerül sor.

24 Konkrétabban, a kerethatározat 23. cikke (3) bekezdésének első mondata úgy rendelkezik, hogy ha a keresett személy átadása a kerethatározat 23. cikkének (2) bekezdésében előírt határidőn belül a tagállamok bármelyikének hatókörén kívül eső elháríthatatlan akadály miatt nem lehetséges, a végrehajtó és a kibocsátó igazságügyi hatóság új átadási időpontban egyezik meg.

25 Kitűnik tehát, hogy a kerethatározat 23. cikkének (3) bekezdése nem korlátozza kifejezetten azon új átadási időpontok számát, amelyekben az érintett hatóságok megegyezhetnek, amennyiben a keresett személy előírt határidőn belüli átadása valamely elháríthatatlan akadály miatt nem lehetséges.

26 Mindezzel együtt a kérdést előterjesztő bíróság rámutat arra, hogy a kerethatározat 23. cikkének (3) bekezdése csupán arra a helyzetre utal kifejezetten, amikor a keresett személynek „[a kerethatározat 23. cikkének (2) bekezdésében] előírt határidőn belül[i]”, vagyis „legkésőbb az európai elfogatóparancs végrehajtásáról szóló végleges határozatot követő 10 napon belül[i]” átadása bizonyul lehetetlennek valamely elháríthatatlan akadály miatt.

27 Következésképpen a kérdést előterjesztő bíróságban kérdés merül fel a kerethatározat 23. cikke (3) bekezdésének első mondatában foglalt szabály olyan helyzetekre való alkalmazhatóságával kapcsolatban, ahol az e határidő lejártát követően felmerülő elháríthatatlan akadály miatt nem lehetséges a keresett személynek az e rendelkezés alapján megállapított első új átadási időpontot követő tíz napon belüli átadása.

28 E tekintetben egyrészt meg kell állapítani, hogy a kerethatározat 23. cikke (3) bekezdésének szó szerinti értelmezésével nem feltétlenül ellentétes e rendelkezés ilyen irányú alkalmazhatósága.

29 Ugyanis, amint arra a főtanácsnok az indítványának 25. pontjában rámutatott, ha a keresett személynek a kerethatározat 23. cikkének (3) bekezdése alapján megállapított első új átadási időpontot követő tíznapos határidőn belüli átadása valamely elháríthatatlan akadály miatt nem lehetséges, akkor elméletileg teljesülnie kellett az e személynek az európai elfogatóparancs végrehajtásáról szóló végleges határozatot követő tíz napon belüli átadásának lehetetlenségével kapcsolatos feltételnek, különben nem tűzhették volna ki ezt az első új átadási időpontot.

30 Másrészt a Bíróság állandó ítélkezési gyakorlatának megfelelően valamely uniós jogi rendelkezés értelmezéséhez nemcsak annak kifejezéseit kell figyelembe venni, hanem a szövegkörnyezetét is, és annak a szabályozásnak a célkitűzéseit is, amelynek az részét képezi (2013. december 19-i Koushkaki -ítélet, C-84/12, EU:C:2013:862, 34. pont; 2016. november 16-i Hemming és társai ítélet, C-316/15, EU:C:2016:879, 27. pont).

31 E tekintetben emlékeztetni kell arra, hogy a kerethatározat célja az elítéltek vagy a bűncselekmény elkövetésével gyanúsítottak átadásának új, egyszerűsített és hatékonyabb rendszerének bevezetése útján az igazságügyi együttműködés megkönnyítése és meggyorsítása annak érdekében, hogy elősegítse az Unió azon célkitűzésének elérését, hogy a szabadság, a biztonság és a jog érvényesülésének azon nagy fokú bizalomra épülő térségévé váljon, amelynek a tagállamok között fenn kell állnia (2015. július 16-i Lanigan-ítélet, C-237/15 PPU, EU:C:2015:474, 28. pont; 2016. április 5-i Aranyosi és Căldăraru ítélet, C-404/15 és C-659/15 PPU, EU:C:2016:198, 76. pont).

32 Ennek keretében a kerethatározat 23. cikke – e határozat 15. és 17. cikkének fényében – többek között arra irányul, hogy meggyorsítsa az igazságügyi együttműködést azáltal, hogy a tagállamok által betartandó határidőket szab az európai elfogatóparancsra vonatkozó határozatok elfogadására (lásd ebben az értelemben: 2013. május 30-i F-ítélet, C-168/13 PPU, EU:C:2013:358, 58. pont; 2015. július 16-i Lanigan-ítélet, C-237/15 PPU, EU:C:2015:474, 29. és 33. pont).

33 Márpedig, ha úgy tekintenénk, hogy a végrehajtó igazságügyi hatóság számára nem biztosítható új határidő a keresett személy átadására abban az esetben, ha e személynek a kerethatározat 23. cikkének (3) bekezdése alapján megállapított első új átadási időpontot követő tíznapos határidőn belüli átadása valamely elháríthatatlan akadály miatt gyakorlatilag nem volt lehetséges, úgy e hatósággal szemben teljesíthetetlen kötelezettséget támasztanánk, ami semmiképpen sem járulna hozzá az igazságügyi együttműködés meggyorsításának célkitűzéséhez.

34 Egyébiránt a kerethatározat 23. cikke (3) bekezdésének értelmezésekor e kerethatározat 23. cikkének (5) bekezdésére is figyelemmel kell lenni.

35 Ez utóbbi rendelkezés előírja, hogy ha a keresett személy a kerethatározat 23. cikkének (2)–(4) bekezdésében említett határidők lejárta után még mindig fogva van, szabadon kell bocsátani.

36 Ebből az következik, hogy amennyiben a kerethatározat 23. cikkének (3) bekezdését úgy kellene értelmezni, hogy az annak első mondatában foglalt szabály nem alkalmazható akkor, ha a keresett személynek az e rendelkezés alapján megállapított első új átadási időpontot követő tíz napon belüli átadása valamely elháríthatatlan akadály miatt nem lehetséges, akkor az említett rendelkezésben foglalt határidő lejárta folytán e személyt az ügy körülményeitől függetlenül kötelezően szabadon kell bocsátani, amennyiben még mindig fogva van.

37 Következésképpen ez az értelmezés jelentősen korlátozza a kerethatározatban meghatározott eljárások hatékonyságát, és így akadályozza a kerethatározat által elérni kívánt azon célkitűzés maradéktalan megvalósítását, hogy megkönnyítsék az igazságügyi együttműködést a büntetőjog megsértése miatt elítélt vagy azzal gyanúsított személyek átadásának hatékonyabb rendszerének bevezetésével.

38 Ezenfelül az említett értelmezés a keresett személy szabadon bocsátásához vezethet azokban a helyzetekben, amikor e személy fogva tartása időtartamának meghosszabbodását nem a végrehajtó hatóság gondossági kötelezettségének megsértése okozza, és e személy fogva tartásának teljes időtartama nem bizonyul eltúlzott jellegűnek, tekintettel különösen az említett személynek az eljárás késedelmében való esetleges közrehatására, az e személlyel szemben kiszabható büntetésre, és adott esetben a szökés veszélyének fennállására (lásd ebben az értelemben: 2015. július 16-i Lanigan-ítélet, C-237/15 PPU, EU:C:2015:474, 59. pont).

39 E körülmények között úgy kell tekinteni, hogy a kerethatározat 23. cikkének (3) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy az érintett hatóságoknak e rendelkezés értelmében akkor is új átadási időpontban kell megállapodniuk, ha a keresett személynek az említett rendelkezés alapján megállapított első új átadási időpontját követő tíz napon belüli átadása valamely elháríthatatlan akadály miatt nem lehetséges.

40 Ezt a következtetést nem kérdőjelezi meg a kerethatározat 23. cikke (3) bekezdésének az Európai Unió Alapjogi Chartája 6. cikkével összhangban való értelmezésének kötelezettsége, amely utóbbi cikk előírja, hogy mindenkinek joga van a szabadsághoz és a személyi biztonsághoz (lásd ebben az értelemben: 2015. július 16-i Lanigan-ítélet, C-237/15 PPU, EU:C:2015:474, 54. pont).

41 Kétségtelen, hogy a kerethatározat 23. cikke (3) bekezdésének a jelen ítélet 39. pontjában szereplő értelmezése magában foglalja, hogy a végrehajtó igazságügyi hatóság nem feltétlenül köteles a továbbra is fogva lévő keresett személyt szabadon bocsátani, amennyiben e személynek az e rendelkezés alapján megállapított első új átadási időpontot követő tíz napon belüli átadása valamely elháríthatatlan akadály miatt nem lehetséges.

42 Ugyanakkor, amint arra a főtanácsnok az indítványának 37. pontjában rámutatott, ez az értelmezés nem követeli meg a keresett személy további fogva tartását, mivel a kerethatározat 12. cikke pontosítja, hogy a végrehajtó igazságügyi hatóság dönt arról, hogy a végrehajtó tagállam jogával összhangban e személyt továbbra is fogva tartsák-e, valamint hogy e jognak megfelelően a személyt ideiglenesen bármikor szabadon lehet bocsátani, feltéve hogy az illetékes hatóság minden szükségesnek ítélt intézkedést megtesz az említett személy szökésének megakadályozása érdekében.

43 Ebben az összefüggésben, ha az érintett hatóságok a kerethatározat 23. cikkének (3) bekezdése alapján második új átadási időpontban egyeznek meg, a végrehajtó igazságügyi hatóság az Alapjogi Charta 6. cikkére tekintettel csak akkor dönthet úgy, hogy a keresett személyt továbbra is fogva tartják, ha az átadási eljárást kellő gondossággal folytatták le, és következésképpen a fogva tartás időtartama nem bizonyul eltúlzott jellegűnek. Ahhoz, hogy meg lehessen bizonyosodni arról, hogy valóban ez a helyzet, ennek a hatóságnak el kell végeznie a szóban forgó helyzet konkrét vizsgálatát, figyelembe véve minden releváns elemet (lásd ebben az értelemben: 2015. július 16-i Lanigan-ítélet, C-237/15 PPU, EU:C:2015:474, 58. és 59. pont).

44 E körülmények között meg kell határozni, hogy a végrehajtó és a kibocsátó igazságügyi hatóságnak meg kell-e egyeznie a kerethatározat 23. cikkének (3) bekezdése értelmében vett második új átadási időpontban az alapeljárásban szereplőhöz hasonló helyzetben, ahol a keresett személy ismételt ellenállása akadályozta meg az e rendelkezés alapján megállapított első új átadási időpontot követő tíznapos határidőn belüli átadását.

45 E tekintetben rá kell mutatni arra, hogy az e rendelkezés első mondatában rögzített szabály alkalmazásának feltételeit illetően bizonyos eltérés mutatkozik a kerethatározat 23. cikke (3) bekezdésének különböző nyelvi változatai között.

46 Míg az említett rendelkezés görög, francia, olasz, portugál, román és finn nyelvi változata e szabály alkalmazását ahhoz köti, hogy az érintett tagállamok valamelyikében felmerülő *vis maior* miatt nem lehetséges az átadáshoz folyamodni, ugyanezen rendelkezés más nyelvi változatai, így a spanyol, a cseh, a dán, a német, a görög, az angol, a holland, a lengyel, a szlovák és a svéd nyelvi változat inkább arra utal, hogy az átadás az érintett államok ellenőrzésén kívül eső körülmények miatt nem lehetséges.

47 Márpedig valamely uniós jogi rendelkezés egységes értelmezése érdekében kétség esetén a rendelkezés szövege nem vizsgálható elszigetelten, hanem ellenkezőleg, mind alkotójának tényleges szándéka, mind pedig az általa követett cél alapján kell értelmezni, figyelembe véve többek között az összes nyelvi változatot (lásd ebben az értelemben: 2001. november 20-i Jany és társai ítélet, C-268/99, EU:C:2001:616, 47. pont; 2013. szeptember 19-i van Buggenhout és van de Mierop ítélet, C-251/12, EU:C:2013:566, 26. és 27. pont).

48 Ebben az összefüggésben hangsúlyozni kell, hogy a kerethatározat 23. cikkének (3) bekezdésében alkalmazott kifejezések az egyszerűsített átadási eljárásról szóló egyezmény 11. cikkének (3) bekezdéséből erednek.

49 Míg ez utóbbi rendelkezés angol és svéd nyelvi változata az érintett tagállamok ellenőrzésén kívül eső körülményekre utalnak, meg kell állapítani, hogy az említett rendelkezés spanyol, dán, német, görög, francia, olasz, holland, portugál és finn nyelvi változata *vis maior* felmerüléséről szól.

50 Ehhez hasonlóan az ezen egyezményhez fűzött magyarázó jelentés különböző nyelvi változataiból kitűnik, hogy az egyezmény 11. cikkének (3) bekezdésében alkalmazott kifejezést megszorítóan kell értelmezni, amely egy előre nem látható olyan helyzetre utal, amelynek a bekövetkezése nem volt megakadályozható. Ez a pontosítás azt sugallja, hogy az említett egyezmény szerződő felei végeredményben a *vis maior* szokásos értelemben vett fogalmára kívántak utalni, amit a magyarázó jelentésben felsorolt példák is megerősítenek.

51 Ezenfelül a kerethatározat elfogadásának alapjául szolgáló bizottsági javaslat (COM(2001) 522 végleges) indokolásának különböző nyelvi változatai az egyszerűsített átadási eljárásról szóló egyezményre utalnak, és megismétlik az említett magyarázó jelentésben szereplő, a jelen ítélet előző pontjában említett kifejtést. Ezen indokolás spanyol, dán, német, angol, holland és svéd nyelvi változata az érintett tagállamok ellenőrzésén kívül eső körülmények fogalmának pontosítása érdekében kifejezetten a *vis maior* fogalmára utal.

52 Ezek a különböző elemek mind azt támasztják alá, hogy ez utóbbi fogalom bizonyos nyelvi változatokban való alkalmazása nem arra utal, hogy az uniós jogalkotó a kerethatározat 23. cikke (3) bekezdésének első mondatában foglalt szabályt alkalmazhatóvá kívánta volna tenni azon eseten túl, amikor a keresett személy átadása a tagállamok bármelyikének hatókörén kívül eső elháríthatatlan akadály miatt nem lehetséges.

53 Márpedig az uniós jog különböző területein kialakított állandó ítélkezési gyakorlatból kitűnik, hogy a *vis maior* fogalma rendkívüli és előreláthatatlan, az arra hivatkozón kívül álló körülményekre vonatkozik, amelyek következményeit a legnagyobb gondosság mellett sem lehet elkerülni (lásd ebben az értelemben: 2007. december 18-i Société Pipeline Méditerranée et Rhône ítélet, C-314/06, EU:C:2007:817, 23. pont; 2010. március 18-i SGS Belgium és társai ítélet, C-218/09, EU:C:2010:152, 44. pont; 2013. július 18-i Eurofit-ítélet, C-99/12, EU:C:2013:487, 31. pont).

54 Azonban az is az állandó ítélkezési gyakorlatból következik, hogy az elháríthatatlan külső ok (*vis maior*) fogalmának tartalma az uniós jog különböző alkalmazási területein eltérő, és annak jelentését mindig arra a jogi háttérre tekintettel kell meghatározni, amelyben az joghatással jár (2007. december 18-i Société Pipeline Méditerranée et Rhône ítélet, C-314/06, EU:C:2007:817, 25. pont; 2010. március 18-i SGS Belgium és társai ítélet, C-218/09, EU:C:2010:152, 45. pont; 2013. július 18-i Eurofit-ítélet, C-99/12, EU:C:2013:487, 32. pont).

55 Következésképpen az elháríthatatlan külső oknak (*vis maiornak*) a kerethatározat 23. cikkének (3) bekezdése értelmében vett fogalmát illetően az elháríthatatlan külső oknak a Bíróság ítélkezési gyakorlata által meghatározott tartalmi elemeit e kerethatározat általános rendszerére és céljára való tekintettel kell értelmezni és alkalmazni (lásd analógia útján: 2007. december 18-i Société Pipeline Méditerranée et Rhône ítélet, C-314/06, EU:C:2007:817, 26. pont).

56 E tekintetben emlékeztetni kell arra, hogy a kerethatározat 23. cikkének (3) bekezdése az e kerethatározat 23. cikkének (2) bekezdésében foglalt szabálytól való eltérést képez. Ezért az elháríthatatlan külső oknak (*vis maiornak*) a kerethatározat 23. cikkének (3) bekezdése értelmében vett fogalmát megszorítóan kell értelmezni (lásd analógia útján: 2012. június 14-i CIVAD-ítélet, C-533/10, EU:C:2012:347, 24. és 25. pont; 2013. július 18-i Eurofit-ítélet, C-99/12, EU:C:2013:487, 37. pont).

57 Ezenfelül hangsúlyozni kell, hogy a kerethatározat 23. cikke (3) bekezdésének a megszövegezéséből az következik, hogy az elháríthatatlan akadály felmerülése csak abban az esetben igazolhatja a keresett személy átadása határidejének meghosszabbítását, ha ez az elháríthatatlan akadály magában foglalja, hogy e személynek az előírt határidőn belüli átadása „nem lehetséges”. Önmagában az a körülmény, hogy az említett személy átadása pusztán csak nehezebbé vált, nem igazolhatja az e rendelkezés első mondatában foglalt szabály alkalmazását.

58 Ebben az összefüggésben kétségtelenül úgy tűnik, hogy a keresett személynek az átadással szembeni ellenállása helytállóan tekinthető az érintett hatóságokon kívül álló, rendkívüli körülménynek.

59 Ezzel ellentétben bizonyos keresett személyek átadással szembeni ellenállása főszabály szerint nem minősíthető előreláthatatlan körülménynek.

60 *A fortiori*, az alapeljárásban szereplőhöz hasonló helyzetben, ahol a keresett személy korábban ellenállt az átadására irányuló első kísérletnek, rendszerint nem tekinthető előreláthatatlannak az, hogy e személy a második átadási kísérlet során is ellenállást mutat. Egyébiránt – amint arra a főtanácsnok az indítványának 71. pontjában rámutatott – ugyanez igaz arra is, hogy a repülőgép pilótája megtagadta az erőszakos magatartást tanúsító utas beszállítását.

61 Ami azon feltételt illeti, amely szerint valamely körülmény csak akkor tartozhat a *vis maior* körébe, ha annak következményeit a legnagyobb gondosság mellett sem lehet elkerülni, rá kell mutatni arra, hogy az érintett hatóságok rendelkeznek olyan eszközökkel, amelyek révén az esetek többségében kivédhetik a keresett személy által tanúsított ellenállást.

62 Így nem zárható ki, hogy a keresett személy ellenállásának kivédésére ezek a hatóságok a nemzeti jogukban meghatározott feltételek és e személy alapvető jogainak tiszteletben tartása mellett bizonyos kényszerítő intézkedéseket alkalmazzanak.

63 Általában véve szintén lehetséges, hogy olyan közlekedési módokhoz folyamodjanak, amelyek igénybevételét a keresett személy ellenállása nem gátolhatja meg hatékonyan. Egyébiránt az előzetes döntéshozatalra utaló határozatból kitűnik, hogy az alapeljárásban érintett hatóságok végül ilyen megoldásra tettek javaslatot.

64 Mindezzel együtt nem zárható ki teljes mértékben, hogy kivételes körülmények miatt objektíve úgy tűnjön, hogy az érintett hatóságok nem láthatták előre a keresett személy átadással szembeni ellenállását, és az ellenállás átadásra gyakorolt következményeit e hatóságok a legnagyobb gondosság mellett sem kerülhették el. Ebben az esetben a kerethatározat 23. cikke (3) bekezdésének első mondatában foglalt szabály alkalmazandó.

65 Ezért a kérdést előterjesztő bíróság feladata annak megvizsgálása, hogy az alapügyben teljesülnek-e ezek a feltételek.

66 Egyébiránt, amennyiben előfordulhat, hogy a kérdést előterjesztő bíróság megállapítja, hogy az alapeljárásban a keresett személy ismételt ellenállása nem minősíthető a kerethatározat 23. cikkének (3) bekezdése értelmében vett „elháríthatatlan akadálynak”, úgy meg kell határozni, hogy ez a megállapítás magában foglalja-e azt, hogy a végrehajtó és a kibocsátó hatóság a kerethatározat 23. cikkében megállapított határidők lejárta miatt már nem köteles új átadási időpontban megegyezni.

67 Noha a kerethatározat 15. cikkének (1) bekezdése egyértelműen úgy rendelkezik, hogy a végrehajtó igazságügyi hatóság a kerethatározatban előírt határidőkön belül határoz a személy átadásáról, e rendelkezés megszövegezése nem elégséges annak meghatározásához, hogy az európai elfogatóparancs végrehajtását folytatni kell-e e határidők lejárta után, és különösképpen, hogy a végrehajtó igazságügyi hatóságnak az átadáshoz kell-e folyamodnia a kerethatározat 23. cikkében megállapított határidők lejárta után, valamint hogy e célból meg kell-e egyeznie új átadási időpontban a kibocsátó igazságügyi hatósággal (lásd analógia útján: 2015. július 16-i Lanigan-ítélet, C-237/15 PPU, EU:C:2015:474, 34. pont).

68 E tekintetben rá kell mutatni arra, hogy a Bíróság állandó ítélkezési gyakorlata értelmében a kölcsönös elismerés elve, amely az igazságügyi együttműködés „sarokköveként” szolgál, a kerethatározat 1. cikkének (2) bekezdése értelmében azt is magában foglalja, hogy a tagállamok főszabály szerint kötelesek végrehajtani az európai elfogatóparancsot (lásd analógia útján: 2015. július 16-i Lanigan -ítélet, C-237/15 PPU, EU:C:2015:474, 36. pont).

69 Ennélfogva tekintettel egyfelől a kerethatározat által létrehozott rendszerben az európai elfogatóparancs végrehajtására vonatkozó kötelezettség központi jellegére, másfelől arra, hogy e kerethatározatban semmilyen kifejezett korlát nem szerepel e kötelezettség időbeli hatályának vonatkozásában, a kerethatározat 15. cikkének (1) bekezdésében szereplő szabályt nem lehet úgy értelmezni, hogy az

magában foglalja azt, hogy a kerethatározat 23. cikkében megállapított határidők lejárta után a végrehajtó igazságügyi hatóság már nem egyezhet meg új átadási időpontban a kibocsátó igazságügyi hatósággal, vagy hogy a végrehajtó tagállamnak már nem kell folytatnia az európai elfogatóparancs végrehajtására irányuló eljárást (lásd analógia útján: 2015. július 16-i Lanigan-ítélet, C-237/15 PPU, EU:C:2015:474, 37. pont).

70 Egyébiránt meg kell állapítani, hogy jóllehet az uniós jogalkotó a kerethatározat 23. cikkének (5) bekezdésében kifejezetten rendelkezett arról, hogy e kerethatározat 23. cikkének (2)–(4) bekezdésében szereplő határidők lejárta a keresett személy szabadon bocsátásával jár, amennyiben e személyt továbbra is fogva tartják, a jogalkotó semmilyen egyéb joghatást nem fűz e határidők lejártához, és különösképpen nem rendelkezett arról, hogy az megfosztaná az érintett hatóságokat azon lehetőségtől, hogy a kerethatározat 23. cikkének (1) bekezdése alapján átadási időpontban állapodjanak meg, vagy hogy felmentené a végrehajtó tagállamot az európai elfogatóparancs végrehajtásának kötelezettsége alól (lásd analógia útján: 2015. július 16-i Lanigan -ítélet, C-237/15 PPU, EU:C:2015:474, 38. pont).

71 Ezenkívül a kerethatározat 15. cikke (1) bekezdésének és 23. cikkének olyan értelmezése, amely szerint a végrehajtó igazságügyi hatóságnak a kerethatározat 23. cikkében szereplő határidők lejárta után már nem kell a keresett személy átadásához folyamodnia vagy e célból a kibocsátó igazságügyi hatósággal új átadási időpontban megegyeznie, olyan jellegű, amely sérti a kerethatározatnak az igazságügyi együttműködés gyorsítására és egyszerűsítésére irányuló célkitűzését, tekintettel arra, hogy ezen értelmezés többek között arra kényszerítheti a kibocsátó tagállamot, hogy egy második európai elfogatóparancsot bocsásson ki annak érdekében, hogy lehetővé tegye egy újabb átadási eljárásnak a kerethatározatban előírt határidőkön belüli megindítását (lásd analógia útján: 2015. július 16-i Lanigan -ítélet, C-237/15 PPU, EU:C:2015:474, 40. pont).

72 A fentiekből következik, hogy a kerethatározat 23. cikkében megállapított határidők lejárta önmagában nem mentesíti a végrehajtó tagállamot azon kötelezettsége alól, hogy folytassa az európai elfogatóparancs végrehajtására irányuló eljárást és átadja a keresett személyt, mivel az érintett hatóságoknak e célból új átadási időpontban kell megállapodniuk (lásd analógia útján: 2015. július 16-i Lanigan-ítélet, C-237/15 PPU, EU:C:2015:474, 42. pont).

73 Mindazonáltal egy ilyen helyzetben a kerethatározat 23. cikkének (5) bekezdéséből kitűnik, hogy az e cikkben rögzített határidők lejártakor a keresett személyt szabadon kell bocsátani, amennyiben őt továbbra is fogva tartják.

74 A fenti megfontolások összességére tekintettel a feltett kérdésekre az alábbi választ kell adni:

– A kerethatározat 23. cikkének (3) bekezdését akképpen kell értelmezni, hogy az alapeljárásban szereplőhöz hasonló helyzetben a végrehajtó és a kibocsátó hatóság e rendelkezés alapján új átadási időpontban egyezik meg, amennyiben a keresett személynek az említett rendelkezés alapján megállapított első új átadási időpontot követő tíz napon belüli átadása e személy ismételt ellenállása miatt nem lehetséges, feltéve hogy rendkívüli körülmények miatt a hatóságok ezt az ellenállást nem láthatták előre, és az ellenállásnak az átadásra gyakorolt következményeit az említett hatóságok a legnagyobb gondosság mellett sem kerülhették el, aminek a vizsgálata a kérdést előterjesztő bíróság feladata.

– A kerethatározat 15. cikkének (1) bekezdését és 23. cikkét akképpen kell értelmezni, hogy ugyanezen hatóságok az e 23. cikkben meghatározott határidők lejárta esetén továbbra is kötelesek új átadási időpontban megegyezni.

A költségekről

75 Mivel ez az eljárás az alapeljárásban részt vevő felek számára a kérdést előterjesztő bíróság előtt folyamatban lévő eljárás egy szakaszát képezi, ez a bíróság dönt a költségekről. Az észrevételeknek a Bíróság elé terjesztésével kapcsolatban felmerült költségek, az említett felek költségeinek kivételével, nem téríthetők meg.

A fenti indokok alapján a Bíróság (harmadik tanács) a következőképpen határozott:

A 2009. február 26-i 2009/299/IB tanácsi kerethatározattal módosított, az európai elfogatóparancsról és a tagállamok közötti átadási eljárásokról szóló, 2002. június 13-i 2002/584/IB tanácsi kerethatározat 23. cikkének (3) bekezdését akképpen kell értelmezni, hogy az alapeljárásban szereplőhöz hasonló helyzetben a végrehajtó és a kibocsátó hatóság e rendelkezés alapján új átadási időpontban egyezik meg, amennyiben a keresett személynek az említett rendelkezés alapján megállapított első új átadási időpontot követő tíz napon belüli átadása e személy ismételt ellenállása miatt nem lehetséges, feltéve hogy rendkívüli körülmények miatt a hatóságok ezt az ellenállást nem láthatták előre, és az ellenállásnak az átadásra gyakorolt következményeit az említett hatóságok a legnagyobb gondosság mellett sem kerülhették el, aminek a vizsgálata a kérdést előterjesztő bíróság feladata.

A 2009/299/IB tanácsi kerethatározattal módosított 2002/584/IB tanácsi kerethatározat 15. cikkének (1) bekezdését és 23. cikkét akképpen kell értelmezni, hogy ugyanezen hatóságok az e 23. cikkben meghatározott határidők lejárta esetén továbbra is kötelesek új átadási időpontban megegyezni.

Aláírások